

Raadsvoorstel

Tabel registratiegegevens

Registratienummer	25.0005931
Zaaknummer	Z25001246
Datum oordeelsvormende raadsvergadering	28 mei 2025
Datum besluitvormende raadsvergadering	12 juni 2025
Van afdeling	Ruimte & Ondernemen
Onderwerp	Zienswijzen jaarstukken 2024 en begroting 2026 ODNHN
Portefeuillehouder	wethouder H.P.J.M. ter Veen

Raadsvoorstel

Samenvatting

De gemeenteraad wordt verzocht een positieve zienswijzen af te geven op de resultaatbestemming 2024 en op de begroting 2026 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (verder ODNHN). De structurele Lumpsumbijdrage aan de ODNHN bedraagt vanaf 2026 voor Opmeer € 371.000 en is gelijk aan de bijdrage van het jaar 2025.

Inleiding

Op 14 april 2025 heeft de ODNHN de jaarstukken 2024 en de concept begroting 2026 toegestuurd. De gemeenteraad wordt in de gelegenheid gesteld om hierover een oordeel (zienswijze) te geven.

Voorgesteld besluit

1. Een positieve zienswijze af te geven op de resultaatbestemming 2024, onder voorwaarde dat met professionele begeleiding wordt ingezet op efficiency en samenwerking zodat (gedeeltelijke) structurele dekking voor het robuustheidsvraagstuk wordt gevonden.
2. Een positieve zienswijze af te geven op de begroting 2026 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord en de gelijk gebleven lumpsumbijdrage voor Opmeer overeenkomstig te verwerken in de gemeentelijke begroting.
3. Niet in te stemmen met de voorgestelde bezuinigingsscenario's omdat de uitwerking van de scenario's en de financiële consequenties onvoldoende zijn uitgewerkt.

Argumenten

1.1 De jaarrekening voldoet aan het vastgestelde toetsingskader

Het team Financiën van de gemeente Opmeer heeft de jaarrekening getoetst aan de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen (FUGR). De jaarrekening 2024 voldoet aan de gestelde uitgangspunten.

- Er is voor de OD NHN in 2024 een positief resultaat (€ 1.690.000).
- De jaarrekening is door een externe accountant gecontroleerd, en heeft deze voorzien van een goedkeurende controleverklaring.
- In de uitgangspunten die gelden voor Gemeenschappelijke Regelingen in Noord-Holland Noord is vastgelegd dat deze over een maximale algemene reserve mogen beschikken van 2,5% van de lasten. Het gaat hier om de lasten van het programma Milieu. Op dit moment wordt de 2,5% niet gehaald.
- De weerstandsratio in de jaarrekening bedraagt 0,8. Dit betekent dat er volgens de jaarrekening onvoldoende middelen zijn om de bestaande risico's te dekken. De weerstandsratio volgens de begroting 2026 is wel toereikend (1,1).

Raadsvoorstel

1.2 Het voorgenomen AB-besluit resultaatbestemming 2024 is doelmatig en draagt bij aan het robuust maken van de ODNHN

Het boekjaar 2024 is afgesloten met een positief totaalresultaat van € 1.690.000 te verdelen in:

- Resultaat Milieutaken € 610.000 (positief) } alle deelnemers
- Resultaat VTH-plustaken € 1.080.000 (positief) } alleen Provincie

Met de vorming van een bestemmingsreserve Robuustheid van € 1.000.000 kan gestart worden met de uitvoering van het plan van aanpak Robuustheid. Dit plan is in het Algemeen Bestuur van de ODNHN in juni 2024 vastgesteld, maar de structurele dekking van € 1.700.000 is hiervoor nog niet gevonden.

Geadviseerd wordt om een positieve zienswijze af te geven op de resultaatbestemming, maar expliciet een voorwaarde op te nemen waarin wordt gesteld dat met professionele begeleiding moeten wordt ingezet op efficiency en samenwerking zodat (gedeeltelijke) structurele dekking voor het robuustheidsvraagstuk wordt gevonden. Het restant van het exploitatieresultaat VTH-Plustaken, zijnde € 690.000 wordt uitgekeerd aan de provincie.

2.1 De negatieve zienswijzen van uw raad op de Kadernota 2026 ODNHN zijn overgenomen.

De Kadernota is beleidsmatig en financieel het uitgangspunt voor de begroting 2026 ODNHN. Uw raad heeft op 13 februari 2025 een negatieve zienswijze afgegeven op de p.m.-post IBP-VTH en de posten Bedrijfsvoering en Gemeentelijke basis- en plustaken. Aan deze zienswijze is gehoor gegeven. De posten en kosten zijn niet opgenomen in de voorliggende begroting 2026 ODNHN.

2.2 De maatschappelijke opgave groeit en de uitvoeringskracht moet in balans blijven.

Vanuit de ODNHN is begrip voor de komende ravijnjaren van de gemeente. Voor de ODNHN is het ook een spannende periode, waarbij structurele financiële middelen ontbreken voor de uitvoering van zowel de robuustheidscriteria als de nieuwe wettelijk taken, die genoemd werden in de Kadernota. De ODNHN zal creatief en efficiënt met de beschikbare middelen om moeten gaan en moeten prioriteren.

3.1 De uitwerking van de bezuinigingsscenario's en de financiële consequenties zijn onvoldoende uitgewerkt.

De regietafel heeft gevraagd om twee scenario's, uitgaande van een structurele bezuiniging van 3% en 5% op de gemeentelijke bijdrage 2026. De ODNHN heeft dit vertaald naar een verlaging van de begroting van de ODNHN van het structurele financieringsaandeel van de gemeentelijke milieutaken. Dit gaat daarbij om een besparing van € 596.000 (3%) en € 992.000 (5%). Hoewel dit een bezuinigingsopgave voor de ODNHN betreft is een doorrekening van de voorstellen voor de individuele gemeente niet gemaakt. Dit betekent dat met het voorliggende stuk niet aangegeven wordt of dit daadwerkelijk een structurele verlaging is van de lumpsumbijdrage van de gemeente Opmeer aan de ODNHN.

In het voorstel van de ODNHN worden 11 besparingsmaatregelen genoemd. Een aantal van deze voorstellen (nr. 5,6,10,11) betreft het niet meer uitvoeren van taken. Deze taken zal de gemeente dan vervolgens zelf moeten gaan uitvoeren of bij een externe partij moeten beleggen. Deze maatregelen houden dus geen bezuiniging in voor de gemeenten en een dergelijke ontwikkeling is zeer ongewenst.

Raadsvoorstel

Bij veel bezuinigingsmaatregelen wordt aangegeven dat het een inschatting betreft en de consequenties nog niet geheel inzichtelijk zijn. De algehele conclusie is dat deze maatregelen nog niet rijp zijn voor besluitvorming.

Nu het Dagelijks Bestuur heeft besloten om de in de Kadernota 2026 opgenomen verhogingen voor gemeentelijke basis- en plustaken niet op te nemen in de Ontwerpbegroting 2026 zou beargumenteerd kunnen worden dat hiermee een (virtuele) bezuiniging wordt gerealiseerd van 5,76%. De OD NHN beargumenteerd in de aanbiedingsbrief bij de stukken zelf dat dit ruim 18% zou zijn en gebruikt daarbij ook uitwerkingen van niet gehonoreerde p.m. posten uit de Kadernota 2026.

3.2 Een bezuinigingsopgave en het robuustheidsvraagstuk staan haaks op elkaar en kan tot een ongewenste fusie tussen omgevingsdiensten leiden.

Door de wettelijke verplichting, waarbij alle omgevingsdiensten moeten gaan voldoen aan de robuustheidscriteria, komt er veel op de ODNHN af. Daarnaast staan gemeenten voor een financiële uitdaging om de ravijnjaren te beteugelen en vragen zij terecht aan de GR'n om ook te bezuinigen. Met het voorstel voor een bestemmingsreserve Robuustheid wordt 'tijd gewonnen' voor de ODNHN om stappen te zetten richting een volledige robuuste organisatie. In de AB-vergadering ODNHN van 27 juni 2024 is de noodzaak van de robuustheid en het financiële spanningsveld herkend en is afgesproken om onder ander te kijken naar efficiencymogelijkheden. In de aangeboden bezuinigingsmaatregelen zijn een aantal efficiencymaatregelen voorgesteld. Hoewel deze nog niet volledig zijn uitgewerkt, zal aan het AB meegegeven kunnen worden om juist deze verder uit te werken.

Als de ODNHN onvoldoende vooruitgang laat zien in het kader van de robuustheid zal van hogerhand worden aangestuurd op een verplichte samenwerking of zelfs een fusie van onze omgevingsdienst met een andere omgevingsdienst. Een fusie zal betekenen dat die dienst nog verder van de gemeente af zal komen te staan, de gemeentelijke invloed nog minder zal worden en de kosten eerder hoger dan lager zullen worden. Dat zou een zeer ongewenste situatie zijn.

Kanttekeningen

De basistaken vanuit de Omgevingswet zijn van Rijksweg bij de Omgevingsdiensten belegd om alle rechten en plichten die deze wet met zich meebrengt te kunnen behartigen. De Omgevingsdienst is de enige Gemeenschappelijke Regeling die voor gemeenten verplicht is. Je kunt deelname niet opzeggen. Daarnaast komen in het fysieke domein in de komende jaren belangrijke ontwikkelingen op gemeenten af die in toenemende mate in gezamenlijkheid met omliggende gemeenten en andere overheden moeten worden afgestemd. Dan is een orgaan waarin dit alles samenkomt en waar de benodigde expertise aanwezig is noodzakelijk.

Beoogd maatschappelijk effect

Een goed functionerende gemeenschappelijke regeling met beheersbare financiën, een doordachte Uitvoering en Handhavingsstrategie en een ontwikkeling qua organisatie naar de toekomst toe waarbij de Omgevingsdienst in staat is om alle rechten en plichten in de omgeving te vervullen.

Raadsvoorstel

Wettelijk kader

De Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Participatie

N.v.t.

Communicatie

Nadat uw gemeenteraad heeft besloten over de zienswijze wordt de ODNHN hierover geïnformeerd. Het dagelijks bestuur van de ODNHN stelt uw raad schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de ontvangen zienswijzen, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Financiën

Begroting 2026 ODNHN

De indexatie bedraagt € 25.000 en de herziening verdeling asbestsloopmelding levert € 25.000 op. De structurele Lumpsumbijdrage aan de ODNHN bedraagt vanaf 2026 voor Opmeer € 371.000 en is gelijk aan de bijdrage van het jaar 2025. In de meerjaren begroting is een bijdrage voor 2026, 2027, 2028 en 2029 opgenomen van € 371.000.

De huidige dekking voor de lumpsumbijdrage wordt binnen de gemeentelijke begroting gevonden in verschillende budgetten. Vanaf 2026 zal in de gemeentelijk begroting de verschillende budgetten worden samengevoegd, zodat de lumpsumbijdrage aan de ODNHN één op één zichtbaar wordt.

Uitvoering

Het Algemeen Bestuur van de ODNHN besluit op 9 juli 2025 over de jaarrekening 2024, de resultaatbestemming 2024, de begroting 2026 ODNHN en de gemotiveerde reactie van het DB op de ingebrachte zienswijzen.

Het DB van de ODNHN stuurt na besluitvorming de jaarrekening 2024 en begroting 2026 ODNHN tijdig naar de Minister van Binnenlands Zaken en Koninkrijksrelaties.

Bijlagen

B1 Jaarstukken 2024 ODNHN

B2 AB Besluit Resultaatbestemming 2024 ODNHN

B3 Accountantsverslag 2024 ODNHN

B4 Controle verklaring bij jaarrekening 2024 ODNHN

B5 Dashboard jaarrekening 2024 ODNHN

B6 ODNHN Concept Begroting 2026

B6a Bijlage bij Begroting_ Bezuiniging scenario's

B6b Bijlage bij Begroting_ Actualisatie bedrijfsvoering

B7 Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2024 en Begroting 2026 ODNHN

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Opmeer,

gelet op de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 6 mei 2025,

gehoord de behandeling in de oordeelsvormende raadsvergadering van 28 mei 2025;

besluit:

1. Een positieve zienswijze af te geven op de resultaatbestemming 2024, onder voorwaarde dat met professionele begeleiding wordt ingezet op efficiency en samenwerking zodat (gedeeltelijke) structurele dekking voor het robuustheidsvraagstuk wordt gevonden.
2. Een positieve zienswijze af te geven op de begroting 2026 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord en de gelijk gebleven lumpsumbijdrage voor Opmeer overeenkomstig te verwerken in de gemeentelijke begroting.
3. Niet in te stemmen met de voorgestelde bezuinigingsscenario's omdat de uitwerking van de scenario's en de financiële consequenties onvoldoende zijn uitgewerkt.

Besloten in de raadsvergadering van 12 juni 2025.

H.M. Wiersema
voorzitter

L. Gijben
griffier